

På kirkebakken

KONTAKTBLAD FOR DEN NORSKE KIRKE
MANDAL, HOLUM, HARKMARK OG SKJERNØY

NR 1 - 2018 > ÅRGANG 64

LEDER

Vi skriver januar. Det er fremdeles nytt år, og dagene, ukene og månedene ligger ubrukte foran oss. «Nytt år med nye muligheter» sier vi ofte, og det er det jo, vi starter opp igjen med blanke ark og har lett for å sette oss mål om å leve litt annerledes, litt bedre kanskje.

Men uansett blanke ark, gylne mål og fagre drømmer så tar vi med oss det som har vært. Vi er farget av det som var i fjor og det som var før der igjen. Vi bærer det med oss, om vi vil eller ei, vi bærer med oss det som var godt og det som har vært vanskelig. Historien sitter i oss, den har vært med på å forme oss til det vi er i dag.

Derfor tror jeg det kan være vanskelig å gjøre store endringer. Fordi man lever med det man er og har vært. Man lever med de valgene man har tatt, de sårene man er blitt påført og de hendelser man har opplevd. Og uten å ta et oppgjør med dette kan man ikke forandre.

Jeg ønsker å møte det nye året med å ta et oppgjør med meg selv. Hvem er jeg, hva er det jeg står for og hva gjør mine handlinger og ord med mitt forhold til andre mennesker? Og kanskje må da målet bli å ikke bare være den beste utgaven av meg for meg selv, men å leve og handle til beste ikke bare for meg men også for mine medmennesker.

I Salmenes bok finner vi mange bønner, en av disse vil jeg skal prege mitt liv i året som kommer:

Ransak meg, Gud, og kjenn mitt hjerte, prøv meg og kjenn mine tanker. Se om jeg er på den onde vei, og led meg på evighetens vei.

Salme 139, 23-24

Johanna

ET MØTE MED NILS HOLBEK FEED (66):

PILEGRIMSVANDRING, VEKKELSE I INDIA, PRESTETJENESTE OG LITT TIL

Det er tidlig onsdag morgen. Klokka har nettopp passert 08.00, og enda ligger vintermørket over Holums-bygda. Men fra vinduene i Holum kirke strømmer det lys. En håndfull mennesker er samlet til felles bønn. - De keltiske bønnene gir ro i sinnet og retning på veien inn mot en ny dag. Derfor deltar jeg på disse samlingene så ofte jeg har anledning, sier Nils Holbek Feed.

Av Øyvind Braadland

Holumsgutt med solide røtter

Nils er oppvokst i Holum. Nå bor han på Monen, like ved der han trådte sine barnesko. De tre barna er for lengst voksne, og Nils og Åshild er alene igjen i huset de bygde da familien flyttet tilbake til Holum i 1981. I en årrekke har de begge vært aktive i kristenlivet i bygda; i ungdomsforening, søndags-skole, yngres og misjonsforening. - Jeg har ikke fritidsproblemer, sier Nils, som nå er pensjonist.

Nils sin bestefar, Nils Holbek, var en kjent mann i bygda. Han satt på Stortinget for Venstre, var i en periode redaktør i avisen Samleren og deltok stadig som taler på møter og ulike stevner i bygd og by. Nils har langt på vei tatt opp arven etter sin bestefar, kanskje uten helt å være klar over det selv.

Etter å ha fullført videregående skole og militærtjeneste, reiste Nils til Lofoten for å være lærer i ei lita bygd med om lag 50 fastboende. Året etter gikk turen til Staffeldtsgate i Oslo, hvor Nils gikk på bibelskole og tok mellomfagseksamen i kristendom. I denne tida ble han kjent med Åshild.

Deretter ventet det nye oppgaver som barne- og ungdomssekretær i Norsk

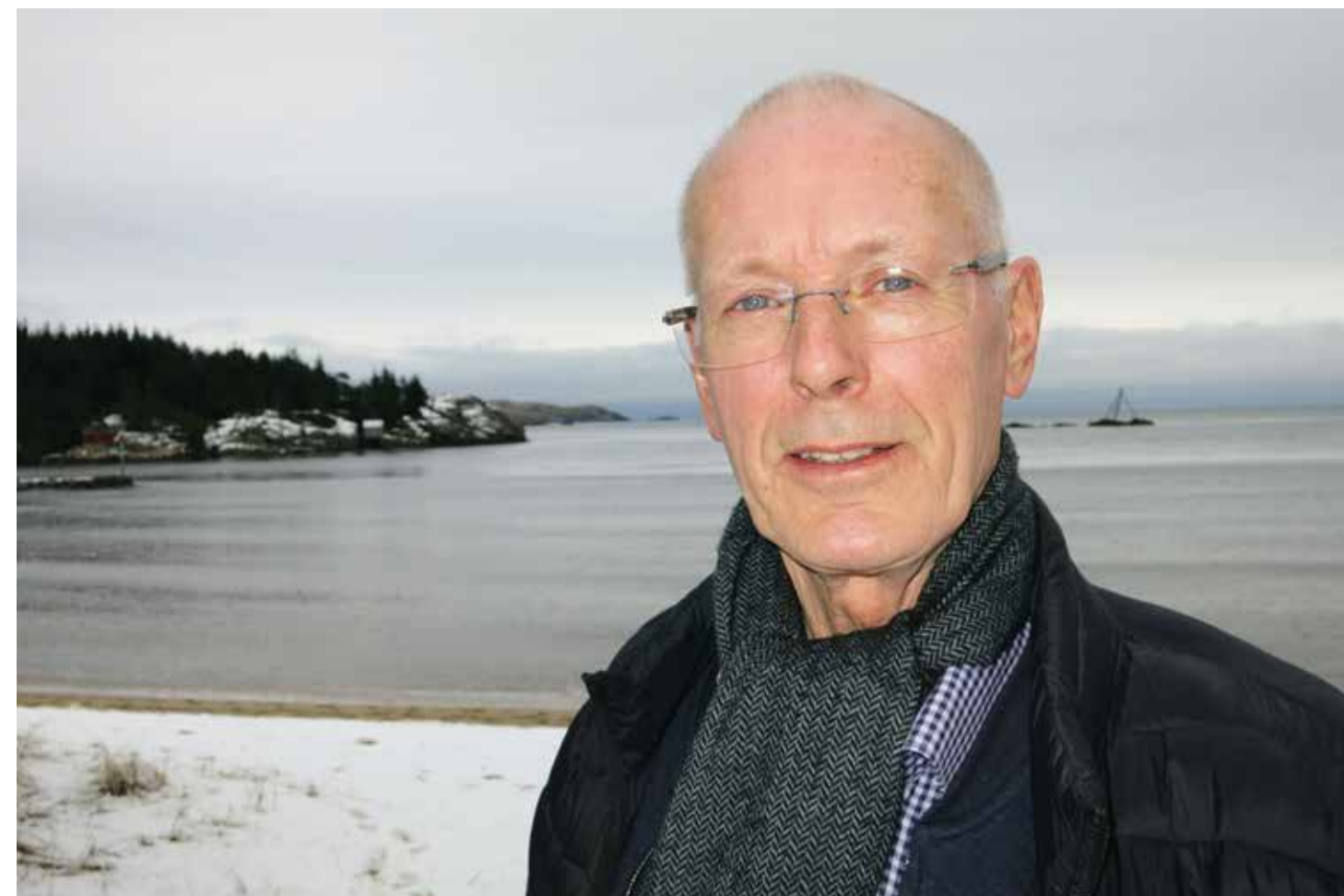
Misjonsselskap, med base i Kristiansand. - Det var to innholdsrike og gode år, sier Nils. - I sommerhalvåret hadde jeg hovedansvar for alle leirene på Havglimt, og i vinterhalvåret var jeg omreisende predikant. Filmframviseren var min trofaste følgesvenn, og jeg viste bilder fra misjonens arbeid ute i verden.

Men det var læreryrket Nils skulle vie mesteparten av sitt liv til. Etter fullført lærerutdanning, ble det først jobb på Slettheia skole og deretter ti år som lærer ved skolen i Øyslebø. Siden ble det lærerjobb på Frøysland skole fram til avsluttet lærergjerning i 2013.

- Jeg var også innom Lindesnes nærradio som daglig leder og redaktør ett par års tid. På starten av nittitallet hadde nærradioen sin storhetstid. Enda var kanalvalget svært begrenset, og nærradioen hadde mange trofaste lyttere. Vi var faktisk fem ansatte i en periode. Men jeg forsto at dette kom til å endre seg med alle de nye kanalene som etter hvert dukket opp. Derfor hoppet jeg av og gikk tilbake til skolen igjen, forteller Nils.

Pilegrimsvandring og Jesu linklede

Flere ganger har Nils og Åshild deltatt på pilegrimsvandringene ulike steder i Europa. Sammen med Håkon Borgenvik

og andre venner fra Holum har de vandret fra Melrose i Skottland til tidevannsøya Lindisfarne i Nord-England. Her forteller Nils om møtet med en jordnær og ekte kristentradisjon med røtter helt tilbake til 600-tallet.

Men Nils har også fulgt andre pilegrimsleder både i Norge og andre land i Europa. Flere kjenner til pilegrimsleden som mange mennesker følger i Nord-Spania til Santiago de Compostela. Langs denne ruten ligger det en liten by med navn Leon. Nils forteller at det fra denne byen går en pilegrimsled nordover til San Salvador-katedralen i Ovideo, hvor det oppbevares et tøyestykke som hevdes å være Jesu hodeklede. I Joh. 20,7 kan vi lese om

Simon Peter og Johannes som kommer til den tomme graven og finner linklærne som ligger igjen der, og kledet som Jesus hadde hatt over hodet, sammenrullet på et sted for seg selv. Det er dette hodekledet som etter tradisjonen blir oppbevart i katedralen.

- For meg var det svært interessant og trosstyrkende å følge denne pilegrimsleden og oppsøke katedralen hvor hodekledet oppbevares, sier Nils. - Ikke før i vår moderne tid har det vært mulig å gjøre vitenskapelige undersøkelser av både dette hodekledet og linkledet som oppbevares i Torino. Og undersøkelsene stemmer forbløffende godt med antakelsen om at dette nettopp må være linklærne som Jesus lå i

før han sto opp fra de døde. De vitenskapelige undersøkelsene ender opp med at det må ha foregått en uforklarlig hendelse, og tidsdateringer og andre fakta underbygger påstanden. Jeg har brukt mye tid på å lese og studere dette, og jeg vil gjerne fortelle andre om det, sier Nils. Han oppfordrer også leserne av «På kirkebakken» til å studere dette nærmere ved å lese på nettstedet www.torinokledet.no.

Vekkelsesmøter og matutdeling i India

Tilbake i 2005 reiste Nils, som den eneste fra Norge, sammen med et felleskirkelig team på omtrent 90 personer til India. Dette var bare noen måneder etter at tsunamien hadde forårsaket enorme ødeleggelser i disse områdene, og behovet

Forbønn i India.

for både fysisk og åndelig hjelp var stort. På denne turen hjalp teamdeltakerne til med utdeling av ris til de fattige, og Nils fikk god kontakt med flere av lokalbefolkningen. Det ble også holdt store vekkelseskampanjer.

– På en samling hvor vi deltok, var mer enn hundre tusen mennesker til stede, forteller Nils. – Her hjemme tenker vi ofte så smått om det som skjer i kristen sammenheng. Men mange steder i verden skjer det store og forunderlige ting. Mennesker kommer til tro, og mange får oppleve helbredelser.

Slike hendelser fikk Nils selv oppleve på nært hold, noe som gjorde et enormt inntrykk. Nils sine egne dagboksnotater fra disse hendelsene er sterk lesning. Den 9. mars 2005 skriver han i dagboka:

«... så går teamet ut i menneskemengden. Det er en merkelig opplevelse. De er så desperate. De drar i armene mine, strekker hendene mot meg, og ei eldre dame legger seg på kne med ansiktet helt ned mot føttene mine. Jeg ber sikkert for 200 denne kvelden, om velsignelse og helbredelse. Mange slags sykdommer som Gud helbreder uten at jeg ser det eller spør. Det er rart når jeg ber for en gutt som er døv og blind. Han begynner å se og får hørselen! En annen blind får også synet igjen. Fire eller fem døve begynner å høre når jeg i Jesu navn ber for dem. Jeg ber på norsk uten å rope så høyt som mange gjør. En fantastisk kveld!»

Prestetjeneste som lekmann

Her hjemme er Nils aktiv i menighetslivet lokalt, både i kirka og på bedehuset. Og i de senere årene har han fått en helt spesiell oppgave:

– Første gang jeg stilte opp i kirka med «prestekjole» var en underlig dag, minnes

Åshild og Nils på St. Cuthberts øy like ved Lindisfarne.

ha gudstjeneste i Holum, Harkmark og på Skjernøy, og vanligvis har jeg to eller tre slike gudstjenester i hvert semester, sier Nils.

Hva tror du på, Nils?

– Jeg tror på en Gud som elsker meg betingelsesløst. Han tar imot meg, selv om jeg svikter. Gud er fornøyd med meg slik jeg er, på grunn av det Jesus har gjort.

Nils sammen med dåpsfamilien, lille Victor, Helene Hægland og Rune Lindland i Holum kirke.

HVA SKJER?

MITT NABOLAG

Mandal kirke fredag 9. februar kl. 19.00. Du blir hensatt til fortellertradisjonene fra Tusen og én natt når Christian Stejskal tar deg med på sin fascinerende vandring som til slutt ender i Kairo og hans møte med søppelfolket; Zabaleerne. Gjennom fortelling, fiolinmusikk og svart/hvitt-bilder blir vi dratt inn i en verden som for de fleste av oss er ganske ukjent, men som på samme tid skaper både undring og forståelse for en annen kultur. Entré: 100,-
Velkommen!

Arr: kirke-kunst-kultur

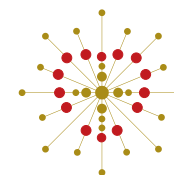
Mandal og Holum menigheter inviterer alle 5. klassinger til

JUNIOR-KONFIRMANTLEIR

2. - 3. februar på Solstrand.

Velkommen!

SØLSTRAND
Leping & konferanse

STØRST AV ALT

TROSOPPLÆRINGSOVERSIKT

- 2. - 4. februar: Juniorkonfirmantleir
- 1. mars: Oppstart nytt babysangkurs
- 3. mars: Skattejakt 4- åringer i Mandal kirke
- 4. mars: Utdeling av 4-årsbok

Velkommen til søndagsskoler i Mandal kirke, på Skjernøy kapell, Holum bedehus, Ime, Toftenes og Valand. Følg med på egen annonsering

Mandal barnegospel og Mandal Soul Children øver på Mandal bedehus hver torsdag og har plass til flere sangere
Ungdomskoret Choral øver på Mandal menighetshus hver onsdag, velkommen til alle fra 8. klasse og oppover.

Mandal Frivilligsentral og Mandal menighet tilbyr:

SORGGRUPPER FOR ETTERLATTE OG PÅRØRENDE

Livssyns åpne samlinger. Gruppeledere med taushetsplikt.

Påmelding:

Frivilligsentralen: 38 26 88 33 / Kirkesenteret: 38 27 28 70

COUNTRYMESSE

I Mandal kirke søndag 11. februar kl. 18.00
Biskop Stein Reinertsen, sokneprest Jan Helge Kristensen.
Mandal Kantori med band.

AFTENSANG PÅ ASKEONSDAG

I Mandal kirke onsdag 14. februar kl. 20.30
Jan Austad, Mandal Kantori

TEMAKVELD MED LARS VERKET

På Mandal menighetshus onsdag 14. mars kl. 19.00

Tema: Leve enklere

Fortellinger og bilder fra et liv i bevegelse.

Velkommen!

KVELDSBIBELSKOLEN VÅREN 2018

Mandal menighetshus tirsdager 19.00 - 21.00

Undervisning, samtale, kveldsmat

Tema: Katekismen

Luthers lille katekisme ble skrevet av Martin Luther og publisert i 1529.

6. februar: Troen v/ Jan Austad

20. februar: Fader vår v/ Helga Marie de Presno

6. mars: Dåpen v/ Helene Lohne Kristensen

13. mars: Nattverden v/ Bjørnar Johnsen Øybekk

DEN NORSKE KIRKE

TRO OG LIV

Mandager kl. 18.00 på menighetshuset:

12. februar, 18. februar (gudstjeneste i Mandal kirke kl. 11.00), 12. mars, 9. april, 14. mai og 11. juni (avslutningstur)

DERFOR VELGER JEG Å VÆRE FAST GIVER TIL DET NYE MENIGHETSHUSET I MANDAL

I årtider har kirken i Mandal vært et midtpunkt i Mandal by. Den har vi forholdt oss til som barn, ungdommer og voksne. Om vi som små ikke var flittige brukere av den, så var det der vi var døpt, og der gikk vi ved spesielle anledninger.

Etter hvert som jeg ble eldre, ble kirken mer og mer viktig for meg. Den var inkluderende og åpen. Ingen krevde noe av en som hadde behov for å lytte til vakker musikk eller gode ord. Selvsagt har også kirken opp gjennom tidene krevd for mye av et lite menneske, men at den stadig har vært i forandring har nok gjort at den enda består.

I 14 år jobbet jeg med praktisk arbeid i Mandal kirke og så det mangfoldet av aktiviteter som ble utført der. Kreativiteten har vært stor for å dekke alle behov, og derfor har menighetshuset vært i flittig

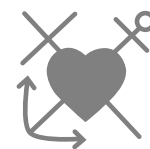
bruk for å tilfredsstill alle. Etter hvert ble dette huset for trangt, - en trengte mer plass for å utfolde seg på. Til alt hell fikk vi kjøpt deler av bygget til Mandals Sparebank. Dette huset kommer til å romme mange aktiviteter utenom den vanlige gudstjenesten. Her kan alle fra babyer på babysang, barn, konfirmanter, voksne og eldre samles til ulike aktiviteter.

Kirkens mål er å være raus og inkluderende, og for å få det til er det viktig at alle som vil at kirke og menighetsliv skal bestå «bretter opp ermene og gir! Hver krone teller, og «mange bekker små gjør en stor å». Noen

har mye å være av med, andre har mindre. Å være fast giver betyr at vi gir et fast månedlig eller årlig beløp som passer til ens eget budsjett.

Jeg oppfordrer derfor alle til å bli med på en slik givertjeneste slik at mange kan være med på at Mandal kirke og dens menighetsliv blir enda mer rikt, raust og inkluderende.

Mari Sørensen

PRESTENS HJØRNE

EVA MARIE JANSVIK

Jeg tror

Jeg tror vi nå har entret et veldig spennende år. Det er nemlig i år vi skal gjennomføre første fase av det som jeg tror blir min generasjons viktigste prosjekt i Mandal menighet, nemlig det nye kirkesenteret. Vi gleder oss over at kirkekontoret blir mer tilgjengelig og at menighetshuset blir mer synlig i bybildet. Det er iver og engasjement i planleggingen av et hus som skal legge enda bedre til rette for gode møtepunkt- med Gud og med hverandre. Jeg har tro på at vi skal klare å lage lokaler som både gamle og unge vil trives i, hvor barnevogner og rullatorer skal få plass side om side, hvor vi både skal kunne samles til uformelle sosiale treff og til påfyll av åndelig, faglig og kulturell karakter. Jeg tror mange vil bli begeistret over hva vi vil kunne tilby av aktiviteter i et nytt kirkesenter. I dag er mange involvert i planleggingen av dette huset og vi har mange som bidrar med både tid og penger. Et ønske for dette året er at vi skal engasjere mange flere. Vi ønsker fortsatt ideer og innspill, og vi er helt avhengige av mennesker som engasjerer seg i realisere bygget ved dugnadsarbeide og økonomiske bidrag. Jeg har stor tro på dette prosjektet, og gleder meg til at vi kan flytte inn i nye lokaler i løpet av dette året. Jeg tror det vil gjøre mye godt for fellesskapet vårt.

Så jeg tror. På kirka. På fellesskapet. På oss mennesker og hva vi kan få til når vi står sammen og støtter hverandre. Og jeg tror på Gud, på Far, Sønn og Hellig Ånd, som har skapt oss, som går foran som eksempel, som redder oss og som setter oss fri og i stand til å være noe for hverandre. Og derfor vil jeg dele dette Credo som Inger Marie Fridhov har skrevet, som en oppmuntring til oss alle sammen.

Credo

*Jeg tror på meg selv
- fordi jeg tror på Gud
at han har skapt meg som det mennesket jeg er.
Jeg tror at jeg er noe,
kan noe og betyr noe.*

*Jeg tror på meg selv
- fordi jeg tror på Kristus.
Jeg tror ikke at jeg er fullkommen.
Vet at jeg har brister,
både når det gjelder tanke, vilje og følelser.
Likevel tror jeg på meg selv
ettersom Verdens Frelser kunne tro på meg.
Han ville ikke gått i døden for verdiløse.
I hans tanke er jeg verdifull.*

*Jeg tror på mine medmennesker
- fordi jeg tror på Den Hellige Ånd.
som binder oss sammen
med synlige og usynlige bånd,
enten vi liker det eller ikke.
Jeg tror på oss alle
som viktige brikker i en større helhet
som jeg ikke fatter, men aner,
et fellesskap hvis eneste kall er:
"bli ingen noe skyldig uten det å elske hverandre."*

Inger Marie Fridhov

VIL DU BLI GIVER?

Det er mange muligheter for deg som har lyst til å støtte menighetenes arbeid på en eller annen måte.

Givertjenesten til menighetens barn og unge:

Årlig bidrar menighetene med vel 600 000,- til lønnsmidler for ansatte i trosopplæringen. Dette dekkes av givermidler. De ansatte i trosopplæringen legger til rette for aktiviteter for aldersgruppen 0-18 år, og de er svært viktige for at arbeidet fungerer. Hvis du vil være med og bidra til at vi fremdeles kan opprettholde to stillinger innenfor dette, er denne givertjenesten noe for deg. **Du kan også gi enkeltbeløp, kontonummeret er: 2801 01 83652**

Givertjenesten til nytt kirkesenteret:

Pr. januar 2018 har denne givertjenesten 114 faste givere, og disse bidrar med ca. 600 000,- pr år til prosjektet. Det nye kirkesenteret skal favne de fleste aktiviteter og aldersgrupper i Mandal menighet i tillegg til at det skal huse kontor for de ansatte på kirkesenteret. Kostnadsrammen er høy, så behovet for givermidler er fremdeles stort. **Enkeltbeløp kan gis til kontonummer 3075 12 77500**

Givertjenestene gir mulighet til skattefradrag. For å bli fast giver og bli registrert til skattefradrag, kontakt kirkekontoret på mail: je@mandal.kirken.no eller telefon: 38 27 28 70

Menighetsbladet På kirkebakken:

Enkeltbeløp kan gis til kontonummer: 3040 07 10852

Andre kontonummer til menighetenes arbeid:

Harkmark menighetsutvalg: 3075 40 12435
Skjernøy menighetsutvalg: 3075 20 46634
Holum menighetsråd: 3075 20 01096
Mandal menighetsråd: 3040 21 28700

MISJONSVINDUET

Menighetenes misjonsprosjekt:

JAPAN: Mikunoso menighet (NMS). Dagny og John Olav Straume er nå kommet hjem, men vi fortsetter å støtte menigheten.

EGYPT: Stefanusalliansens arbeid blant barna i Kairos slum.

TYRKIA: Stefanusalliansens arbeid i Antalya menighet.

MALI: Normisjons arbeid blant Malinkefolket.

Vær med i bønn for disse!

Be også for Lars Fredrik Tveiten som er i Sentralasia dette året og Inger Lise Bjørkelid sitt virke i Thailand

Hvem var de? Et portrett-galleri

Folk som har betydd noe i lokalmiljøet blir veldig fort glemt når de er borte. I denne artikkelserien gir vi en presentasjon av et utvalg «mandalitter» gjennom tidene. Mandalitter - i anførselstegn - betyr at vi er romslige med definisjonen. Det kan være folk som er født og oppvokst i Mandal, og som har hatt hele sitt aktive liv her. Det kan være folk som har hatt deler av sitt liv her, evt er født her og så har gjort seg bemerket andre steder i verden. Serien blir til underveis, og presenteres av Gustav Reiersen, Knut Lindseth og Håkon R. Sødal. Har leserne tips til hvem som kan hentes frem fra glemselen, er vi takknemlige for det. Med seks nummer i året blir det begrenset hvor mange som kan vies plass, men over tid vil dette gi oppmerksomhet til et forhåpentligvis representativt utvalg av betydningsfulle mandalitter i vår nære eller fjerne fortid.

LAURITS NILSEN

- LÆREREN SOM ALDRI SLUTTET Å VÆRE ELEV

Av Håkon Sødal

«Reis ned til Sørlandet og du skal få vite hvem han var. Du vil ikke finne en eldre troende mann og kvinne i Vest-Agder, hverken i by eller bygd som ikke vet å fortelle deg om Laurits Nilsen.»

Slik står det på første side av biografien om læreren, predikanten, sjelsørgeren, redaktøren og forfatteren fra Nygård/Ponsen i Sør-Audnedal, en bok skrevet av Gunnar Dehli og utgitt i 1932. Laurits Nilsen er én av dem vi trygt kan plassere i gruppen betydningsfulle personer, som i sin samtid satte dype spor, men der sporene sviner med hans samtidige – og med tiden. I desember 2017 var det hundre år siden han døde. Hvem var han – og hvorfor var han betydningsfull?

Personalia

De ytre rammene for hans liv er i kortform som følger: Født 14. juli 1849 på plassen Nygård under Ponsen i Sør-Audnedal (nå Lindesnes). Faren var bøkker, het Nils Gulufsen og var fra Vigmostad. Moren, Anne Tomine Larsdatter, var fra Hogganvik i Halse. Faren døde da Laurits var to år, og flere av hans søsken gikk bort som barn. Gården ble etter hvert solgt på tvangsauksjon, og moren flyttet med sine gjenlevende tre barn tilbake til Hogganvik. Laurits fikk gå på skole der, og har i sin senere skribentvirksomhet beskrevet mange detaljer fra sin tidlige barndom. Som 13-åring jobbet han i krambod i Mandal, hos sin bror. Han var, etter eget utsagn, vilter i sin ungdom. Som konfirmand kom han under åndelig påvirkning av sogneprest C.W. Koren. Koren hjalp ham også til et bevisst kristelig ståsted da Laurits var 17 år gammel. Han tok lærerutdannelse – sammen med ni andre - i Søgne (1869-70). Da han ikke fikk lærerpost med én gang, tok han hyre på et skip fra Mandal, til London. Her hørte han pastor Storjohann forkynne (en av Sjømannsmisjonens grunnleggere). Skipet - barken «Fremad» - kom ut for storm på tilbaketuren og forliste ved Ferkingstad på Karmøy. Hele mannskapet, 15 mann, ble reddet. På Karmøy ble Laurits Nilsen tilbudt en ledig lærerpost, tok imot den - og gikk i land for godt. Etter halvannet år på Karmøy ble han tilbudt post i Mandal.

Dette var på samme tid som han giftet seg (august 1872). Laurits Nilsen jobbet ti år som lærer i Mandal, de siste fire på Malmø. Med sin første kone, Sophie f. Hoven, fikk han åtte barn; men hele fem av disse døde før faren. I 1882 overtok han lærerposten på Toftenes etter sin svoger, August Hoven. (August Hoven er for øvrig mannen som etablerte Sjølungstad Uldvarefabrik i 1894.) Sophie døde 17. mai 1890, etter lang tids sykdom. Grunnlovsdagen er også datoen for deres datters begravelse (23 år gammel) - og deres eldste sønns død.

I 1891 giftet Laurits seg på nytt. Hans nye kone het Severine Abrahamsen og var fra Rødberg, Sør-Audnedal. De fikk én sønn; Otto. Otto var styrmann, og gikk ned med et skip under Første verdenskrig.

Laurits Nilsen fikk 33 år på Toftenes. Og her er vi ved et meget viktig poeng ved hans liv: Han hadde kun tre uker undervisningsplikt i løpet av skoleåret. Det var derfor anledning til andre gjøremål også. Han begynte som omreisende lekpredikant - i Vest-Agder og deler av Rogaland. Det første oppbyggelsesforedrag, som han kalte det, holdt han i Mandal bedehus. Deretter virket han i hele 45 år som forkynner. Han reiste alltid uten lønn, som regel til fots, fra gård til gård, fra grend til grend. I sine aller siste år tok han sykkelen til hjelp.

Fra januar 1885 utgav han – privat - avisen «Den lille Samler», senere kalt «Samleren». Dette er regnet som Norges første kristelige avis. På begynnelsen av 1900-tallet ble den en av de mest utbredte avisene på Sørlandet. Avisen inneholdt i begynnelsen primært misjonsstoff og kom ut to ganger i måneden. Etter hvert ble den imidlertid en avis som kombinerte rollen som misjonsblad, nyhetsavis og annonseorgan, med flere utgivelser ukentlig.

I 1915 sa Nilsen opp lærerposten på Toftenes og flyttet til Mandal. Der døde han i 1917. Da hadde hans sønn, Nils Nilsen Duefjell, overtatt som redaktør av avisen (etternavnet Duefjell tok han etter et sted på Toftenes).

I 1932, da Gunnar Dehli's biografi om Laurits Nilsen ble utgitt, levde fortsatt tre av Laurits Nilsens barn, men alle var reist til Amerika. Et av dem uttalte om sin far, at for ham gjaldt følgende livsmotto: «Tidlig til ro, tidlig i sko!» Hun hadde utvilsomt rett. Han begynte ofte dagen på tidspunkter de fleste av oss bare kjenner av omtale. Hva danner en kristen lederskikkelse?

Det er nok riktig å kalle Laurits Nilsen for selvært. Ett års lærerkurs kunne ikke forme ham til den leder han ble. Kildene til hans videre kristelige innlæring var i hovedsak Bibelen, salmeboken, Luthers lille katekisme, Linderots huspostill, Johan Arndts «Den sanne kristendom» - samt bladet «For fattig og rik» (Indremisjons-selskapets hovedorgan).

Kontakten med de gamle haugianerne i bygdene omkring Mandal preget ham også, for eksempel: Andreas Holbæk, Gulof Skagestad, Gabriel Engedal, Gabriel Lundevig, Gabriel Olsen, Villum Rasmussen, Per og Todne Spilling og Salve Barstad.

Under sine prekenreiser brukte Laurits Nilsen mye tid til studier, bønn og refleksjon. Han ville gi kristendoms-kunnskap og misjonskunnskap til lyttere (og lesere), og visste å forberede seg grundig. Det som gjorde Laurits Nilsen til en stor lærer, skriver Oscar Handeland, var at han aldri stivnet til. Han sluttet aldri å være elev selv! Han samlet alltid ny kunnskap.

Nærheten til folk flest, deres tanker, problemer, deres livssituasjon, var også med på å forme ham. Dette gav næring til at han selv ble med på å forme dem, gjennom foredrag/taler, og ikke minst skriftlig, etter at han for alvor begynte å

utgi sine egne bøker og blader. Gjennom alt dette ble han både en reflektor og en opinionsdanner.

I sine publikasjoner berørte han det meste. Det skal mye til for å finne et tema i skjæringspunktet kirke/kristelige organisasjoner/misjon - og samfunn – som han ikke har omtalt et eller annet sted. Slik sett blir han en førstehånds kilde til å forstå vekkelsene, lekmannsforlystelsen, den religiøse og sekulære utviklingen, fra slutten av 1800-tallet til et stykke ut på 1900-tallet. I alle fall i vår del av landet. Laurits Nilsen er hyppig sitert i tredje bind av «Mandal bys historie» av Bjørn Slettan. Slettan har åpenbart funnet ham både interessant og representativ.

Hvilket innhold?

Utover alminnelig kristelig opplysning og kunnskap, var 'sjelefred' et hoved-emne i Laurits Nilsens forkynnelse. 'Sjelefred' er vel et ord som nærmest er forsvunnet fra et mer moderne ordforråd. Men: fred med Gud, fred med seg selv, fred med sin neste - er jo en tidløs sak. Så her er ett og annet å hente også i Laurits Nilsens betraktninger - om selve begrepet er forstummet.

Gjennom hverdagsnære temaer og hverdagsnært innhold, var Laurits Nilsen en typisk representant for hele leser-bevegelsen på denne tiden. Hovedperspektivet for de omreisende forkynnerne - på bedehusmøter, husmøter, i samtalerom, ved sykesengen - var nettopp dette: å bidra til at menneskene fikk fred med Gud, og vant visshet om sin egen frelse. Det utypiske med Nilsen, på den annen side, var hans frimodighet til å ta i bruk utradisjonelle tema-formuleringer, og at han i alt alvoret blandet inn en god porsjon humor. Etter noens mening; alt for mye!

Flere arenaer

Laurits Nilsen var sentral på de sagnom-suste Helligtrekongermøtene i Mandal. Stoff fra disse møtene fant veien til hans publikasjon «Den lille Samler». Hensikten med dette bladet var at det skulle gjøre misjonen kjent gjennom fortellinger, foredrag, brev, referater, sanger, bruddstykker/klipp osv. Speile det som skjedde - både nært og fjernt. Da var Helligtrekongermøtene en god stoff-kilde.

«Den lille Samler» bærer navnet sitt med rette. For her ble det klippet fra andre publikasjoner i stort omfang. Bladet utviklet seg til et slags «videreutdanningskurs» for kristendom og misjon. Samtidig var det et bønneblad, og fra tid til annen

et organ som promoterte innsamling til gode formål. Et eksempel på det siste er innsamlingen til studenten Henrik Seyfarth fra Mandal, som etter hvert skulle bli misjonær i Kina. Innsamlingens resultat dekket hele to års skolegang.

Laurits Nilsen var enten initiativtager til eller talsmann for en rekke andre initiativ på misjonsfronten. Eksempelvis var han en tid formann i Halse Misjonsforening (som på det meste administrerte hele 12-14 «kretslesere»). Han var initiativtager til og første formann i Kinamisjonsforeningen i Mandal/Halse/Harkmark (etablert i 1890). Man kan knapt nevne et humanitært eller kristelig tiltak som Nilsen ikke støttet, det være seg sjømannsmisjon, Israelsmisjon, avholdssak. Ungdomsarbeidet var særlig viktig for ham. Han så også positivt på Ungdomsforbundets mer frilynte profil, til forskjell fra en del av hans samtidige lekpredikanter.

Troen på det trykte ord

Før «Den lille Samler» begynte å komme ut, stod Laurits Nilsen for en temmelig imponerende bok-produksjon. Jeg har ikke funnet noen samlet oversikt over denne, men det skal dreie seg om ca tredivre bøker i alt, i tillegg til «Skrifter i Samling» (se nedenfor). Preken- og andaktssamlingene inneholdt bidrag både fra ham selv og andre forkynnerne; lekfolk som prester - både da-levende (som biskop J.C. Heuch og Christoffer Knudsen) og historiske størrelser (som M. Luther og C.O. Rosenius). Han gav ut et par selvbiografiske bøker, hvor både minner og refleksjoner knyttet til hans innholdsrike liv gis god plass. Og så tok han for seg Kinamisjonens historie, i en lengre serie, som også endte opp i hans «samlede verke».

«Den lille Samler» ble fra 1885 Laurits Nilsens hovedkanal ut til det brede lag av folket. Fra da av kanaliserte han både eget og innhentet stoff gjennom dette bladet, og bokproduksjonen stilnet av.

Mot slutten av sitt liv fikk han anledning til å ta bokproduksjonen opp igjen, i både stort og lite format. Viktig er verket «Skrifter i Samling», der han samlet og utgav det han selv har ansett som det beste av det han har gjort. Serien var på femten bind og utkom fra 1913 til (etter) hans død i 1917. Det dreier seg om hele 2500 sider. Prisen for hele serien var kr 20. (Jeg fikk nylig tak i to bind av samlingen på menighetens brukbutikk i Mandal - for kr 50!)

«Nilsen skreiv også mykje i bunden form,» forteller Oscar Handeland i boken «Kristenliv på Agder». «I 1. band av «Skrifter i Samling» er det 75 'salmer og sanger'. Fleire av desse er det interessant å lesa, men det finst ikkje poesi i dei. Han var ikkje diktar, bare rimsmed. Stundom ein flink rimsmed.» Den som vil, kan gå Oscar Handeland etter i sømmene.

Laurits Nilsen skrev antagelig minst tre ganger så mye som «Skrifter i Samling» tilsier. Han var sannsynligvis den mest produktive kristelige forfatteren på hele Sørlandet, og fremstod som en religiøs utgave av den mer religionskritiske Søren Jaabæk, som også var meget skrivefôr.

Temaer i samtiden

Laurits Nilsen kommenterer og tar stilling til oppdukkende problemstillinger i samtiden, som forståelsen av ordinasjonen (presteembedet), fri nattverd, Statskirken (som han var for). Han dristet seg til å fremme en mer adventistisk forståelse av fortapelsen (altså at den evige straff ikke innebærer evig pine, men tilintetgjørelse). Dette fikk merkelig nok ikke nevneverdige konsekvenser for ham, på tross av at evig straffelidelse var et viktig punkt for mange andre lekmannsforkynnere. Dette sier ganske mye om Laurits Nilsens posisjon.

Fra starten av var han en bevisst måteholdsmann, når det kom til spørsmål om nytelse av alkohol. Men etter påvirkning av santalmisjonæren Lars Skrefsrud (i 1882) gikk han over til å bli totalavholdsmann.

Laurits Nilsen var også politiker, og tok selvsagt offentlig stilling i mange politiske saker. Han stilte endatil som stortingskandidat for «Samlingspartiet» (men uten å bli valgt). Han satt 15 år i herredsstyret for Halse, og var ordfører fra 1899 til 1904. **«Prøv alt, og hold fast på det gode»** «Korleis er det då med kvaliteten? Vil det han skreiv få ei lang levetid?» spør Oscar Handeland. Og svarer nei. «Han skreiv for si samtid... Ettetida har han lite å gi.» Der

er mye i det, også fordi terminologien har endret seg; sammen med samfunnsendringene. Og nyere problemstillinger er kommet til.

Når man i ettertid skal bedømme Laurits Nilsens innsats, har vi en lang vei å gå. For det er krevende å sette seg inn i hva som rørte seg i menneskenes sinn og i samfunnslivet generelt, så langt tilbake i tid. Dette er før den teknologiske utviklingen tok skikkelig fart. Det meste av Laurits Nilsens levetid ligger før unionsoppløsningen og før to verdenskriger. Den moderne velstandsutviklingen var knapt i emning. Folk flest bor og søker å overleve på bygdene. Noen må forlate landet for å finne utkomme. Her var lite mediekonkurransen, lite mangfold. Men impulser kom fra det store utland, formidlet av ressurspersoner som hadde tilgang til informasjon, og som visste å formidle det videre; rasjonalister – så vel som religiøse ledere.

Slik sett kunne man være forsiktig med å felle en dom som Oscar Handeland gjør i 1948. Og 70 år senere – i dag – kanskje enda mer forsiktig. «Det er helt naturlig at en personlighet, så uredt, sterk og særpreget, med humør, men likevel med et hellig alvor, modig og rakrygget – blir bedømt forskjellig,» skriver Tomas Skagestad. En mer ydmyk betraktning. Tross sine av og til uortodokse synspunkter og innfallsvinkler, var Laurits Nilsen i bunn og grunn pietist. Hva man velger å trekke ut, og forkaste – evt omfavne – av et helt livsverk, sier kanskje mer om den som gjør utvalget, enn selve kilden.

Ettermåle

Bare noen uker før Laurits Nilsen døde, hadde han holdt sin siste tale, på Toftenes bedehus. Han var klar over at det gikk mot slutten, og tok farvel. Også «Samleren» hadde han jobbet med til de siste dagene. Døden kom 4. desember 1917.

I Lindesnes avis stod blant annet følgende, i en minnetale: «*Det stod... ikke noe bjørnsonsk stormvær om ham der han fór. Det var heller ikke de skarpe, dype plogfurer som betegnet hans vei i bygd og by år etter år. Men han harvet og bearbeidet folkejorden med grundighet, omtanke og utrettelig flid... Fra sted til sted har han fartet, til fots, tilbåts eller tilhest, snart ute ved kysten og snart oppe i fjellbygdene; tidlig og sent var han på ferde – «livet er kort og veien lang», ingen tid å spille... Jo, det blir tomt og tyst etter ham!»*

Etter Laurits Nilsens ønske ble det ikke holdt noen minnetale ved hans begravelse. Derimot ble det lest opp en rekke med bibelsitater, valgt ut av Nilsen selv. Disse ble fremført av prost O.G. Arctander, til en nær fullsatt Mandal kirke. Denne «minnetalen» er altså fortsatt tilgjengelig for oss. Bibelversene var nemlig de følgende: Joh 14,1. Sal 25,2. Sal 27,9. Sal 143,10. 1 Joh 1,9. 1 Tim 1,15. Rom 8,32. Sal 103,13. Luk 23,46.

Minnesteinen, som venner reiste på hans grav, fikk følgende innskrift (hentet fra Hebr 13,7): «Kom i hu eders veiledere.» Noe bedre bibel-sitat kunne de vel neppe valgt.

HVA SKJEDDE MED «DEN LILLE SAMLER»?

«Den lille Samler» begynte som et misjonsblad, med første utgivelse i januar 1885. I førstningen var bladet på åtte sider og utkom to ganger i måneden. Abonnementstallet økte fra noen få hundre til et par tusen allerede første år. På 1890-tallet var det økt til ca 3000. I 1899 ble bladet slått sammen med

«Sennepskornet» (et organ for Fellesforeningene for Indremisjonen i Mandal og Kristiansand). Etter hvert ble utgivelsene utvidet til fire nummer hver måned. I 1910 ble navnet forandret til «Samleren»; samtidig som profilen ble lagt om: Nå ble også nyheter fra inn- og utland tatt med i større omfang. Totalt opplag etter Laurits Nilsens død var på det meste oppe i 8000 (1920-årene), og «Samleren» var faktisk lenge den ledende lokalavis i Mandalsdistriktet. Laurits Nilsen redigerte fortsatt deler av avisen etter at sønnen N.N. Duefeld overtok som hovedredaktør noen år før hans far døde. I 1922 ble avisen overtatt av «Mandal og Omegns Fellesforening for Indremisjonen» – og videreført til nedleggelsen i 1960. Den ble da omdannet til å være kretsorgan for Agder Indremisjon, med kretssekretærene som redaktører.

KURIOSITETER FRA KRØNIKENE

At en gård som Ponsen/Nygaard i Sør-Audnedal skulle fostre én riksantikvar og to redaktør-slekter i Mandal var kanskje ikke å forvente. Men slik ble det: Niels Gulufsen Nygaard (1792-1851) og Johanne (Anne) Tomine Larsdatter (1803-1870) på gnr. 42 bnr. 5, Nygård - under Ponsen - hadde fire barn:

Ett av disse het **Gurine Lovise** (1829-1888), som i 1855 ble gift med Niels Halvorsen, Hogganvik (1829-1892). Blant deres barn var Nicolai Nilssen (1861-1936), som ble far til Arne Nygård Nilssen (1899-1958) – Riksantikvar fra 1946 til 1958.

Et annet var **Reinert Martin** (1834-1886), som ble kjøpmann og skipsreder i Mandal. Han hadde en tid forretning i Store Elvegata 40 (ved Fiskebrygga). I 1865 var Laurits Nilsen handelsbetjent der.

Et tredje barn var **Trine Elisabeth** (1837-1884), som i 1863 giftet seg med Gase Olsen (1827-1917) fra Haddeland i Halse. Blant deres barn var Gustav Edvin Gasesen (Nygaard) (1876-1943). Han var i mange år eier og redaktør av avisen Lindesnes.

Av dette ser vi at redaktørpostene i Lindesnes avis og «Den lille Samler»/«Samleren» en tid var besatt av henholdsvis onkel og nevø.

Hva er så forbindelsen med dagens redaktør i Lindesnes avis? Jo, da Gustav E. Nygaard døde i 1943, overtok sønnene Viktor (1900-1985) og Fridtjof (1905-1995) som redaktører. Da Viktor døde, ble redaktøransvaret delt likt mellom Viktors sønn, Kjell Gase Nygaard (f. 1932) og Fridtjofs sønn, Odd Nygaard (f. 1945). I dag er det Odd Nygaards sønn, Fridtjof Nygaard (f.1969), som er avisens ansvarlige redaktør.

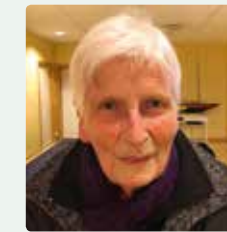
Dagens redaktør av Lindesnes avis har altså felles stamfar med Laurits Nilsen.

Kilder:

Laurits Nilsen: «Skrifter i Samling», bd VII (1917) og XV (1918).
Gunnar Dehli: «En lærer i Guds rike», Lutherstiftelsen, 1932.
Oscar Handeland: «Kristenliv på Agder», 1948.
Fredrik Grøvan: «Lekmannsrøster fra Sørlandet», 1949.
Tomas Skagestad: «Laurits Nilsen», i Årbok for Agder bispedømme, 1953.
Bjarne Hoven: «Laurits Nilsen – folkelæreren på Agder», Årbok for Agder bispedømme, 1970.
Sør-Audnedal bygdebok, bd 2: «Gard og ætt», s.137.
Knut Høyland: «100 år siden 'Den lille Samler' ble startet i Mandal», Årbok for Agder bispedømme, 1985.
Bjørn Slettan: «Mandal bys historie» (bd 3), 2006.

Min salme

Solveig Lundevik

Jeg er veldig glad i å synge, og har mange hjertesanger og -salmer. Men jeg vil velge nr. 243 i sangboken som jeg er veldig glad i, i salmeboken er det nr. 365.

Det ända som bär

Det ända som bär, när allting annat vacklar, det är Guds nåd och Guds barmhärtighet. All jordisk berömmelse och glans den slocknar när sist jag står hos Gud i härlighet.

Det ända jag vet, det är att nåden räcker, att Kristi blod min synd, min skuld betäcker. Det ända jag har att lita till en gång, det är Guds nåd, Guds gränslösa nåd.

Det ända som står igenom alla tider, är Kristi kors och blodets säkra grund. Ty allt vad jag byggt av hö och strå, det faller, det varar blott en kort och flyktig stund.

Det ända jag har inför den vita tronen det är en frälsad själ, Halleluja! Och detta är nog, ty all min synd blev sonad när Jesus dog för mig på Golgata.

På kirkebakken

Våren 2016 hadde menighetsbladet en konkurranse der vi etterlyste forslag til nytt navn til bladet. Vinnernavnet ble, som kjent, På kirkebakken, og forslagsstiller var Karianne Walvick Landås. Det ble lovet en premie til den som vant, og endelig har premien nådd vinneren. **Takk for det gode forslaget, Karianne!**

Kirkesenteret i Mandal

Sokneprestkontoret/menighetsrådene
Kirkevergen/Mandal Kirkelige
Fellesråd, Mandal prosti

Post: Postboks 210, 4503 Mandal
Besøk: Marnaveien 20
Mandag - fredag kl. 10.00 - 14.00
25. juni - 13. august kl. 10.00-12.00

Telefon: 38 27 28 70
post@mandal.kirken.no
www.mandal.kirken.no

Menighetskonsulent
Johanna Engamo
je@mandal.kirken.no > 38 26 25 88

Kirkeverge
Øystein Ramstad
ofr@mandal.kirken.no > 907 97 670

Konsulent
Tanja Sævik Husby
tsh@mandal.kirken.no > 38 26 25 89

Konsulent
Dianne Lauen Singstad
dls@mandal.kirken.no > 38 26 23 35

Kirkegårdene
Einar Sørensen
es@mandal.kirken.no > 958 56 820
Torbjørn Kløster
tk@mandal.kirken.no > 402 37 089

Leder Mandal menighetsråd
Anne Marie Telhaug Winsnes
411 27 229

Leder Holum menighetsråd
John Kittelstad > 952 90 656

Leder Mandal Kirkelige Fellesråd
Ragnvald Madland > 901 10 064

Mandal kirke, Sakristi: 38 26 15 18

Kirketjener
Tor-Magne Stoveland > 915 72 516
tms@mandal.kirken.no

Holum kirke, kirketjener
Marit Røiseland > 38 26 74 28

Harkmark kirke, kontaktperson
Einar Sørensen
es@mandal.kirken.no > 958 56 820

Skjernøy kapell, kirketjener/klokker
Turnus

Prost
Per Ragnar Haraldstad
prh@mandal.kirken.no > 951 08 788

Sokneprest Holum
Jan Helge Kristensen
jhk@mandal.kirken.no > 450 30 655

Sokneprest Mandal
Eva Marie Jansvik
emj@mandal.kirken.no > 980 81 075

Vakthavende prest Vest-Agder
954 92 963
Hverdager kl. 17.00 - 08.00
Helg kl. 00.00 - 24.00

Prostiprest
Helene Lohne Kristensen
helenelohnekristensen@gmail.com
911 52 783

Kantor
Tormod Lindland
tl@mandal.kirken.no > 909 25 943

Kantor
Britt Turid Madsen
btm@mandal.kirken.no > 976 93 826

Trosopplæring

Undervisningsleder
Oddveig F. Olsson
ofo@mandal.kirken.no > 926 07 913

Menighetspedagog
Lotte Ploug Aalvik
lpa@mandal.kirken.no > 922 32 901

På kirkebakken

Utgivere: Menighetsrådene
i Mandal og Holum
Postboks 210, 4503 Mandal
Bankgiro: 3040 07 10852

Redaktør: Johanna Engamo

Redaksjonskomité
Øyvind Braadland
Eva Marie Jansvik
Johanna Engamo

**Redaksjonen trenger flere
medarbeidere! Ta kontakt med
redaktør om du liker å skrive og har
lyst på en oppgave i redaksjonen!**

Kontakt
je@mandal.kirken.no
Tel. 900 80 229

Har du bidrag til bladet?
Kontakt redaksjonen

Forsidefoto:
Karianne Walvick Landås

Design og trykk:
Bjorvand & co AS

Neste utgave: 21. mars
Innlevering: 26. februar

Kirkelige handlinger

Døpte i Mandal

Sara Haugdal
Nelia Sophia Andersen
Ole André Kerim
Gabriel Fredriksen-Skjelnes
Olivia Gail Sperb-Waren
Markus Emanuel Tveiten
Sigurd Wathne Austrud
Tiril Fjellestad Frandsen
Sanna Sørensen
Tobias Manneråk Johannessen

Døpte i Harkmark
Gustav Berg Tånes

Døpte i Holum:
Einar Kloster Kvidbergskår

Døpt på Skjernøy:
Tobias Dyrstad Rike
Amund Venås

Døde i Mandal

Jørgen Harald Kristensen (f. 1947)
Terje Olav Kristiansen (f. 1946)
Harald Fossem (f. 1940)
Reidun Marion Sørensen (f. 1938)
Finn Edgard Johansen (f. 1927)
Helge Sigleif Hillesland (f. 1940)
Kjell Rugland (f. 1946)
Olaf Nomedal (f. 1928)
Waldon Bjarne Klev (f. 1929)
Magne Sørensen (f. 1935)
Arne Lunde (f. 1931)
Dagny Davidsen Hesland (f. 1928)

Døde i Holum

Hilda Gudny Udøy (f. 1942)
Bjarne Stanly Nikolaisen (f. 1922)

Besøk vår

BRUKT-BUTIKK.no
Bryggegate v/ Politistasjonen

Vi henter og bringer!
Ring 993 742 54 / 489 97 548

UKE 7:
50% på alle varer!

**SPAREBANKEN
SØR**

Egeland Rør

**Nodings
DELIKATESE**
www.nodings.no

ARNE DAMMAN AS
båt - motor - moped sykkel - motorsag - hagemaskiner - service
Øvrebyen - tlf. 38 27 90 80
www.damman.no

PETERSEN VESTBAKKE & CO
ADVOKATFIRMA
Advokat Åshild Schmidt, tlf. 930 84 244

SØRMEGLEREN
38 26 66 66 | mandal@sormeqleren.no

**WALVICK
BYGG**
ENDRE WALVICK
Tlf. 97 06 32 35

**EDGAR'S BAKERI
& KONDITORI**
Tlf. 38 27 15 55
Mandal

Boots apotek
ved inngang vest på AMFI Mandal

Gumpens Auto Mandal AS
Sommerkroevien 1, Skinsnes
Tel. 38 27 29 50
V•A•G forhandleren i Mandal

Kastellet
- glede i hver smak -
Telefon: 38 60 08 20
www.kastellet.no

Westermann System
www.westermann.no

**Kurs / møter / selskapsarrangement / minnestund etter begravelse
- i samarbeid med menighetshuset**

TILT.MEDIA
NYTENKENDE OG EFFEKTIV
GODKJENT DRONEFOTOGRAF
STREAMING - EVENT
DOKUMENTAR - REKLAME
www.TILTMEDIA.no post@tiltmedia.no

EURONICS
Store Elvegata 87
4517 Mandal
Tel. 38 26 01 06

**NORSK
FLUID HUSFLIDEN**
Store Elvegata 27 - tlf. 38 27 29 00

**NLF Arne Frivoll
TRANSPORT**

YX Holum
Møll Bensinstasjon AS
4519 Holum

**Aurebekk
Gartneri AS**

Arthur Berge
Triumph
- UNDERTØYSAVDELING -

TRYGG
Nøstet Kjetting a/s

Trebygg AS
John Kittelstad, tlf. 952 90 656

FARGERIKE
MANDAL FARVEHANDEL AS
Kastellgt 11-13, 4514 Mandal - Tel. 38 27 10 50

JR
TRAFIKKSKOLE.AS
MANDAL 918 32 325
Judith Røiseland

Lindesnes
www.l-a.no
Tipstelefon 917 00 100
Gierts Karis plass, Mandal
Tlf. 38 27 10 00 - Faks 38 27 10 01

BJORVAND & CO
DESIGN / PRINT / PRODUKSJON

applica

Salg av:
• Skjellsand
• Kjetting
• Løfteutstyr
• Lastsikring
• Diverse rekvisita

Sti - Tofteveien 80, 4516
Mandal
Tlf. 38 26 87 12 - M. 917 84 445
E-post: atorfr@online.no

MB MANDAL BILTEKNIKK AS
Sommerkroevien 2, Skinsnes - tlf. 38 26 11 00

**Konsmo
HUS Fabrikker AS**

Blomsterverkstedet
Store Elvegata 10
Tlf. 38 26 10 06

HJORTELANDS
Aut. Rørloggerforretning AS
Marnav. 29B
Tlf. 38 26 23 91 - 4517 Mandal

Mo-stua. Rammeverksted
Finn Vidar Mo, Neseveien 2B, 4514 Mandal
Mobiltelefon: 951 55 577

BLI MED PÅ LEIR!
Denne våren ønsker vi å drar på leir. Solstrand leirsted er booket 4.-6. mai, og hele menigheten invitert! Mer informasjon kommer senere, men vi håper mange holder av helgen og blir med! Ta kontakt med sokneprest Eva Marie Jansvik for spørsmål og innspill.

EiendomsMegler 1

Store Elvegata 11B, 4514 Mandal
Tlf. 38 26 77 10
www.eiendomsmegler1.no

REGNSKAP SØR AS

Regnskapsføring for primærnæringer og annen næringsvirksomhet samt organisasjoner og menigheter.

Gustav Vigelandsvai 39, 4514 Mandal
Tlf. 38 26 44 33 - Faks: 38 26 46 98
E-post: post@regnskapsor.no

GRAVMONUMENTER SKIFER & GRANITT
- Nye monumenter - Tilskjært på mål
- Navnetilføyelser - Skiferfliser
- Oppussing, omsliping - Bruddskifer

Sørlands STEIN a.s

Vigeland - 4520 Sør-Audnedal Tlf.: 38 25 64 00
Fax: 38 25 78 60 post@sorlandsstein.no
www.sorlandsstein.no

LANDES BEGRAVELSESBYRÅ

MANDAL
INGEN EIER, ANDRES SORG
VAKTELFON HELE DØGNET
900 98 006

HALSEVEIEN 1, 4517 MANDAL - WWW.LANDES.NO - F/ LANDESBEGRAVELSESBYRÅ

bayauto

ford i sør

Tlf. 38 27 23 00
ÅPNINGSTIDER
Man - fre: 07:30-16:00 / Tors: 07:30-19:00 / Lør: 10:00-14:00

SOLSKJERMING FOR NÆRINGSBYGG

SOLSKJERMING

KOOLSHADE

SPESIAL PRODUKTER SØR

STOPP VARMEN - BEHOLD UTSIKTEN!
38 01 55 94 - www.spesialprodukter.no

Vi kan tilby selskapslokale for inntil 45 pers.
Bryllup/konfirmasjoner/bursdager/blåturen med aktiviteter.

UTKJØRING AV KOLDTBORD, SNITTER OG KAKER

Har overnatting.
Tlf. 38 28 69 75 / mob. 975 69 121
information@hogestveitnaturcamp.no
www.hogestveitnaturcamp.no

BRG

www.brgruppen.no

AMFI MANDAL

AB Senteret AS 30
Postboks 277 - 4503 Mandal
Telefon: Tlf. 38 27 17 50

Søgne og Songdalen Begravelsesbyrå

Tlf. 38 05 01 35 - hele døgnet
Innehaver: Kjell Dahl

Håland utstyr as

Gardiner, Sengetøy, Interiør Tekstiler
Torvet i Mandal - tlf.: 38 26 26 55

Elektro Sør

www.elektro-sor.no

DØGNVAKT/SENTRALBORD
38 27 13 90

JØLSTAD

begravelsesbyrå - Mandal

Åse Gulbrandsen

Tlf. 97 88 88 11 (24 timer)

www.jolstad.no

Begravelsesbyråkjeden Jølstad

Nordea

MAGNUS JENSSEN

Johnstonsgt. 22 - Mandal. Tlf. 38 26 31 12

happy homes

sjøsanden feriesenter as

Kontorsenteret as.

Torjusheigata 4, 4501 Mandal Tlf. 38 26 35 50

EIKAAS

BAKERI, DAGLIGVARE OG BENSINSTASJON
ÅPENT FRA FØR HANEN GALER TIL KL. 23.00
ALLE DAGER

SPAR

HOLUM NÆRKJØP AS

Mbt

VIGELAND TRANSPORT AS
Mikkelsmyrveien, 4515 Mandal

Støpte produkter i toppklasse.
Høy teknologi og solid fagkunnskap!

MANDAL CASTINGS AS

Støperiveien 13, 4517 Mandal • Tlf. 38 27 84 84
post@mandalcastings.no • mandalcastings.no

FIRST STOP

- profesjonell dekkservice

Tidligere Dekk 1

Avd. Mandal, tlf. 38 26 65 55

Sommerkroveien 9,

Postboks 1476, Skinsnes, 4505 Mandal

GHV

Systeminnredning

www.ghv.no • 38 01 55 90

Kvalitet og trygghet gjennom 40 år!

- Gulv - Himling - Vegg
- Spesialinnredning
- Akustisk regulering
- Foldevegg
- Teleskoptribune
- Solskjerming
- Fasadearkitektur

GULLSMED

DANIELSENS EFTF.

VELKOMMEN TIL KIRKE

MANDAL KIRKE

Søndag 4. februar kl. 11.00

Kristi forklarelsedag

Familiegudstjeneste.

Jan Helge Kristensen,

Britt Turid Madsen.

Juniorkonfirmanter deltar.

Nattverd. Takkoffer til

Trosopplæringen.

Søndag 11. februar kl. 18.00

Fastelavn

Musikk-gudstjeneste.

Jan Helge Kristensen, biskop

Stein Reinertsen, Tormod

Lindland, Mandal Kantori

med band. Takkoffer til Kirke

kunst kultur.

Onsdag 14. februar kl. 20.30

Aftensang på Askeonsdag

Jan Austad, Tormod Lindland,

Mandal Kantor.

Søndag 18. februar kl. 11.00

1. søndag i fastetiden

Gudstjeneste. Eva Marie

Jansvik, Tormod Lindland.

Tro og liv deltar.

Takkoffer til Diakonarbeidet.

Søndag 25. februar kl. 11.00

2. søndag i fastetiden

Gudstjeneste. Per Ragnar

Haraldstad, Britt Turid

Madsen. Nattverd.

Takkoffer til Nytt kirkesenter i

Mandal.

Søndag 4. mars kl. 11.00

3. søndag i fastetiden

Familiegudstjeneste.

Eva Marie Jansvik, Tormod

Lindland. Utdeling av 4-årsbok.

Takkoffer til Trosopplæringen.

Tur til Årevarden etter

gudstjenesten.

Søndag 11. mars kl. 11.00

4. søndag i fastetiden

Gudstjeneste. Jan Helge

Kristensen, Tormod Lindland.

Nattverd. Takkoffer til

ungdomsgruppa 13-19.

Søndag 18. mars kl. 11.00

Maria Budskapsdag

Gudstjeneste. Eva Marie

Jansvik, Tormod Lindland.

Takkoffer til Kirkens Nødhjelp.

HOLUM KIRKE

Søndag 11. februar kl. 11.00

Fastelavn

Familiegudstjeneste.

Jan Helge Kristensen,

Britt Turid Madsen.

Takkoffer til

Dåpsopplæringsutvalget.

Søndag 25. februar kl. 11.00

2. søndag i fastetiden

Gudstjeneste.

Eva Marie Jansvik.

Takkoffer til Mandal Blå Kors.

Søndag 18. mars kl. 11.00

Maria Budskapsdag

Gudstjeneste. Jan Helge

Kristensen, Britt Turid

Madsen. Nattverd. Takkoffer til

Kirkens Nødhjelps fasteaksjon.

Årsmøte på bedehuset etter

gudstjenesten.

SKJERNØY KAPELL

Søndag 18. februar kl. 11.00

1. søndag i fastetiden

Familiegudstjeneste.

Jan Helge Kristensen. Sang av

Anette Solheim Haugen.

Søndag 11. mars kl. 11.00

4. søndag i fastetiden

Gudstjeneste. Per Ragnar

Haraldstad.

HARKMARK KIRKE

Søndag 4. februar kl. 11.00

Kristi forklarelsedag

Gudstjeneste.

Per Ragnar Haraldstad.

Takkoffer til Misjonsprosjektet

Malinkefolket.

GUDSTJENESTE SMS

Send «SMS-gudstjeneste,
'ditt navn', 'ønsket kirke'»
til 900 80 229

Søndag 4. mars kl. 11.00

3. søndag i fastetiden

Gudstjeneste. Jan Helge

Kristensen, Britt Turid Madsen.

Takkoffer til Normisjon.

BLIR DU MED PÅ EN DUGNAD FOR BLADET?

Menighetsbladet På Kirkebakken går med dette nummeret inn i sin 64. årgang. Mye har skjedd på disse årene, og bladet har utviklet seg til å i dag være et magasin med aktuelt stoff for mange. Vi får tilbakemeldinger som forteller oss at mange leser bladet, og skulle det ikke komme i postkassen er dette for mange et savn. Det koster å produsere og distribuere bladet, og slik det er i dag er ikke inntektene høye nok, bladet går i underskudd. Menighetsrådene ønsker at bladet skal fortsette å komme ut med samme hyppighet som tidligere, men for å få dette til må inntektene opp. Derfor oppfordrer vi dere som leser bladet til å gi en slant, gjerne en større hvis det kan avses. Og dere som ikke lenger er innbyggere i Mandal kommune men som får bladet i posten kan gjerne være ekstra oppmerksomme da post-sendingene koster mer enn den vanlige distribusjonen. Bladet er gratis, og det skal det fortsette å være. Likevel vil vi oppfordre dere til å gi en gave som en frivillig kontingent. Slik kan vi sammen være med på å sikre videre utgivelse av bladet, med andre ord: en liten dugnad.

Gaven kan gis til kontonummer 3040 07 10852.

Dersom ikke annet er markert vil navnet på giveren komme i neste utgave av bladet. Ønsker du en giro tilsendt?

Kontakt redaktør Johanna Engamo på telefon: 38 27 28 70.

Tusen takk til dere som gir! Alle bidrag betyr noe!

GAVER TIL BLADET

Kr. 50: L Blørstad

Kr. 100: JGS, AMR Sanchez, L Aanensen, E Ousbey

Kr. 150: SJ Frigstad, B Knaben, G Hagen, R Omland, ÅMS,

M Lundevik

Kr. 200: JM Bonden, G Aga, AM og O Solås, KÅ og S Høgsås,

E Knutsen, K Imeland, B og K L, M Sandnes, T Rugland, MS, M Olsen,

KR Støle, I Larsen, TG Hjorteland, A Jørgensen, BM Rasmussen,

BO Hjorteland, M Skuland, SK Olsen, EM Løyning, HJ, E Lunde,

AA Sjøwall, AE Eikeland, EK, OJK, M Slettan, A og HT Bringsdal, E

Naglestad, OA Haaland, KA Bjørnstad, T Bordevick, RN Danielsen

Kr. 250: JK, A Karlsen, JO Bakken, H Syvertsen, EF Christensen, R

Frøysland, NM Storaker, BR, HD Hamre, GSH Sveinall

Kr. 300: EV, AM Salvesen, L og H Hageland, JMØ Knutsen, O Aalvik,

AKK Agnihotri, G Aanensen, KM Ousland, KL og E Skeie, S Valand,

H Bjørnstad, AMG, H Vinterstø, S Ås, T og RP, F Haugedal

Kr. 400: H Jørgensen, F Røiseland

Kr. 500: B Eikas, M og I Egenes, GRR Nordstrand, A Flåt, M og J K-H,

GWB, M Hansen, J Sivertsen, S Skogen, Fam Skjæveland

Anonyme gaver: 4050,-

SIDEN SIST

KONFIRMANTPRESENTASJON I MANDAL KIRKE 14. JANUAR

FILOSOF HENRIK SYSE BESØKTE Y'S MEN 28. NOVEMBER

Omtrent 150 mennesker møtte opp for å høre foredraget.

Temaet for Henrik Syses foredrag var:

Å være et medmenneske.

I foredraget kom Syse inn på at det ofte er store avstander mellom mennesker. Han stilte spørsmål ved om vi mangler et felles «språk» for kommunikasjon. Videre var Syse innom følgende hovedpunkter:

- Å være et medmenneske handler om å gjøre avstanden mellom oss mindre.
- Det skjer store og raske endringer i samfunnet vårt i vår tid. Er vi pådrivere for forandringen, eller holder vi igjen?
- Hvor har vi vårt fokus? Er vi så opptatt av alt nytt at vi glemmer å være tilstede i eget og medmenneskers liv? Eller tar vi avstand fra alt nytt og befinner oss i fortiden?
- Vi må både ta med oss det gode fra tidligere og benytte oss av fremskrittene! Det gjelder å ta vare på de rette verdiene.

Før Henrik Syse startet sitt foredrag, siterte han sin far:
«Nå skal jeg tale til dere, og dere skal lytte. Så håper jeg at ikke dere blir ferdig før meg!»

KUNSTLOTTERIET TIL INNTEKT

FOR KIRKENS HUS ble trukket 17/10, og vinnerne er kontaktet. Vi vil her rette en takk til alle kunstnerne for de generøse gavene. Også en takk til de som hjalp oss å selge lodd og til alle som kjøpte. Lotteriet innbrakte kr. 59.780. *Kunstlotterikomiteen.*

Trekningsliste:

Bilde

Peder Austrud
Trond A. Hageland, lite bilde
Trond A. Hageland, bilde av båt
Trond A Hageland, bilde av danser
Svann A. Hansen
Thor Ivar Hansen
Alf Kjær
Brit B. Mo
Øystein F. Ramstad
Gerd Sellereite
Edda Holmestrand Snaprud
Mari Sørensen
Dag Telhaug

Vinner

Fredrik Stalsberg
Jens Kjos-Hanssen
Oddbjørn Isaksen
Ruth Skuland
Emilie Jansvik
Mette Skaret Kjos-Hanssen
Ine Cecilie Grisledal Skår
Lillian Næss
Lina og Bernt Ove Bjørgsvik
Per Soteland
Romsås
Maj og Ole Johan Grønstøl
Jan Harald Jaabæk